

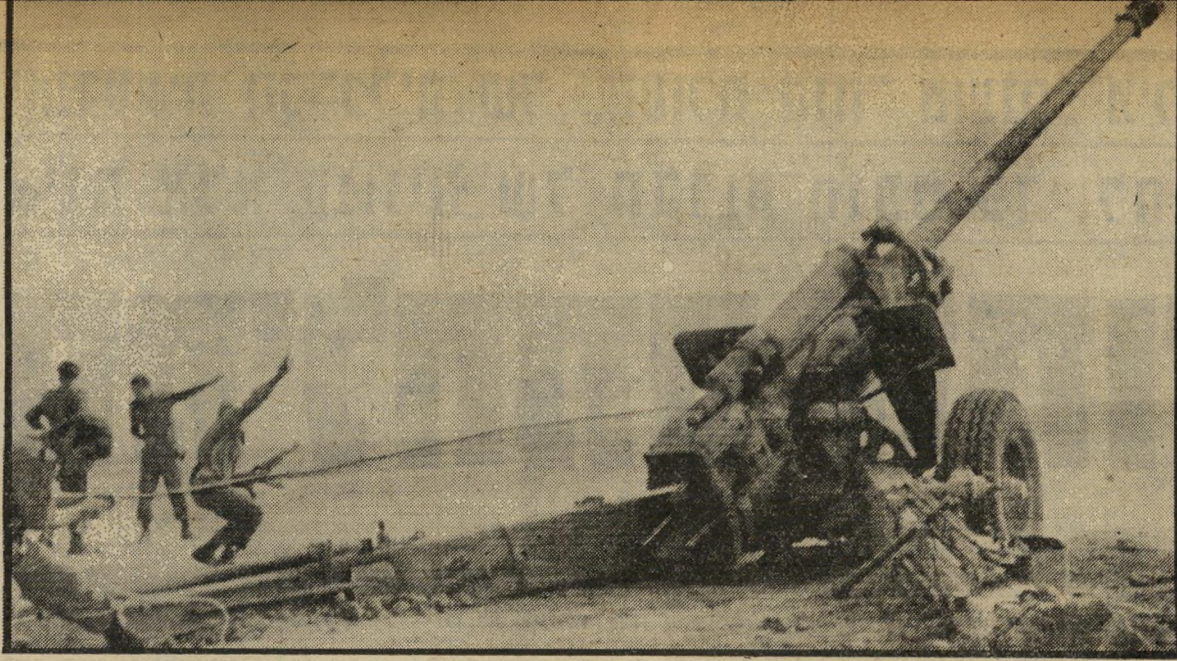
(המשך מעמוד 29)

בשלהי 1978, עת יצאה איראן מן השוק, והמחירים יעלו בהתאם? אין זה סביר. שהרי כאשר יוצאים למילחמה לא יודעים את התוצאות — מה יבער ומה לא. ההיסטוריה הוכיחה שכותם של מישטרים מהפכניים גדול מכפי שמשערים משקיפים מן החוץ. עיראק יכולה גם להפסיד. כבר היו דברים מ' עולם.

גם אם נתעלם מן הנקודה הכללית הזאת, הרי שלפי הסימנים עיראק וחברות אופ"ק התומכות בה לא לקחו בחשבון השיקולים שלהן גורם מרכזי, שקיים ופועל היום ושלא היה קיים ב-1978. גורם זה הוא שיתוף הפעולה ההדוק, שאפשר ל' כנותו ברית, בין סעודיה וחברותיה היר גיות באופ"ק לבין המערב. לכן שונות תגובות סעודיה והמערב היום, נוכח יציאתה של עיראק משוק הנפט, מאשר היו נוכח יציאתה של איראן משוק זה ב-1978.

המערב אינו נכנס לפאניקה של קניות נפט, כפי שקרה ב-1978. ולא רק בגלל מאגרי-הנפט המלאים, אלא גם בגלל הביטחון שאפשר לסמוך על סעודיה. סעודיה ממלאת היום את החסר בשוק הנפט ביגלל המילחמה, דבר שלא עשתה ב-1978, עם פרוץ המהפכה האיראנית. סעודיה מספקת היום כ-20 אחוז מתפוקת הייצור שלה היא מסוגלת לספק הרבה יותר. כפי הנראה אין היא מהססת להפעיל כושר זה.

תגובות אלה של סעודיה והמערב מסוג' לות להכשיל את מטרות-המילחמה של עיראק בחזית הנפט, ואין צורך שמועצת הביטחון תתכנס ותפסיק את הקרבות. אין המילחמה במתכונתה הנוכחית מאיימת על המערב, ומתכונת זו נשמרת. בניגוד ל' אמונות הנפוצות בעולם אין היום ניגודי- אינטרסים בין אופ"ק לבין הארצות ה' מערביות המתועשות. ארצות המערב מס' תדרות יפה מאוד עם אופ"ק והן פיתחו כלים להגן על עצמן מפני הנוזקים הנגר' מים כתוצאה מעליות מחירים חדות של הנפט. אצלנו הולכות וגדלות ההוצאות על דלק נוזלי באחוזים מן התל"ג, אך לא אצלם. אצלנו גורמות ההוצאות על נפט לגרעונות כבדים במאזן-התשלומים. אך לא אצלם. הארצות המתועשות של

חיל-התותחנים העיראקי מפציץ את עיר-הנפט עבדאן

זו, הברית שלו עם אופ"ק מבוססת על ניצולן של ארצות העולם-השלישי.

גם עודפי הכסף שבידי אופ"ק מסכנים את שלומן ורווחתן של העולם. 100 מיל' יארד דולר "מיותלים" נמצאים בידי אופ"ק. כסף שלא נמצא לו שום יעוד, לא בקניות ולא בהשקעות, ואפילו לא כפקדונות בבנקים. הוא מסתובב חופשי ומאיים כל רגע לפוצץ דווקא את המערכת

יותר מכפי שסעודיה תיכננה, אך פחות מאשר קיוויו יומי המילחמה.

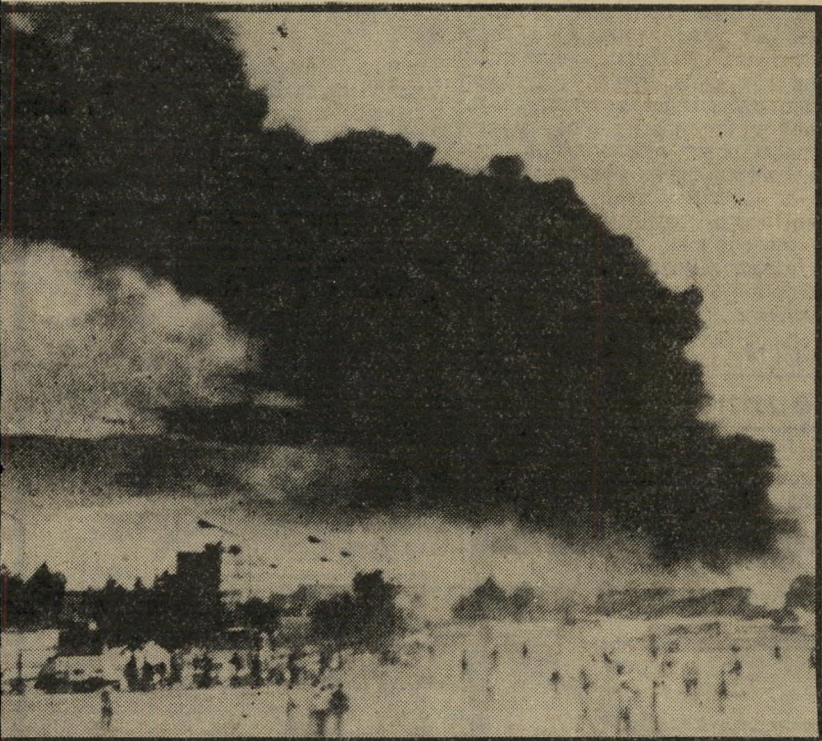
הברית של המערב עם אופ"ק מסכנת את שלום העולם, גם ללא המילחמה הנוכחית שבין עיראק לאיראן. כאמור מבוססת ברית זו על נכונות המערב לקבל את העליות המתמידות במחירי-הנפט, ש' הרי אין הן גורמות לו עוד גרעונות או "העברת עושר" לארצות אופ"ק. אך מ'

פירוש הנתונים האלה הוא, שהארצות העשירות של המערב הצליחו למנוע חלר קת הכנסות לרעתן (ולטובת הארצות ה' מייצאות את הנפט). האמצעים היו: פ' חות הדולר — המטבע שבו משלמים עבור הנפט בשוק העולמי, וייקור הייצוא מאר' צות המערב למדינות אופ"ק מעל המתבקש מן האינפלציה העולמית. (אמצעים אלה, כמובן, אינם עומדים לרשותנו). מכיוון שהמערב יכול להגן על עצמו מפני התר' צאות של עליות מחירי-הדלק, אין הוא מתנגד לעליות מחירים קבועות ומתוגות יחסית, שבהן סעודיה מעוניינת.

סכנה

לשלום העולם

ה אם פירושו של שיתוף פעולה זה בין סעודיה וחברותיה לבין המערב — שיתוף פעולה שעוזר כרגע למנוע

כיצות עיראקיות על נמל-התעופה בטהראן

הפינאנסית והכלכלית של העולם המערבי — על כל הסכנות הכרוכות בדבר. תהליכים אלה, שמקורם בעליות מחירי- הנפט ובהוסרי-הרצון של המערב לשלם בצורה כלשהי בעד העליה הזאת, מאיי' מים בהתפוצצות הרבה יותר גדולה מאשר מילחמת עיראק-איראן. עם זאת ברור דבר אחד: כאשר יש עודפי-נפט בעולם, יש לצפות להתפרצויות אלימות במיזרח- התהיכון, כך היה ב-1978 וכך קורה עתה — ב-1980. המילחמה הנוכחית היתה צפור' יה, אם כי לא היה ברור שהיא תתנהל בין עיראק לאיראן דווקא. היא יכולה היתה להתבטא בהפיכה בסעודיה, במיסגד הגדול במכה, שנכשלה בסופו של דבר. אין זאת אומרת שאלומות פורצת כאן רק בגין עודף נפט, אך כל אימת ש' מתהווה עודף כזה הסכנה שתפרוץ אלי' מות גוברת. ראוי שנקט זאת בחשבון וטוב נעשה אם נלמד להכיר את עולם-הנפט ואת הכוחות הפועלים בו ולא נאפשר לכלי- התיקשורת ולפרשנים לצייר בפנינו תמונה מזויפת, שבה מעוניינים אינטרסים זרים.

כיוון שלארצות אופ"ק יש בכל זאת עודפי-הכנסה גדולים, הרי שהגרעונות ש' במאזנים של הארצות המתפתחות.

התפוצצות הרבה

יותר גדולה

ל ש בעולם חלוקת-הכנסות לטובת ארצות הנפט, אך היא נעשית על חשבון ארצות העולם-השלישי העניות ולא על חשבונן של הארצות המערביות העשירות. ארצות עניות אלה הן חסרות' מגן בפני עליות מחירי-הנפט. הגרעונות שלהן וההתדלדלות שלהן הם הצדי-שכנגד להתעשרותן של אופ"ק. רבות מהן על סף התמוטטות כמו ברזיל, ואחרות כבר התמוטטו, כמו תורכיה. אם העולם-השלישי לא יוכל לעמוד בנטל הנפט תתהווה סכנה לשלום העולם. המערב לא מסכים לצורה כלשהי של חלוקת-הכנסות לרעתו, כדי למנוע סכנה

בדרך לחודמשאד: חיילים עיראקיים ערב הכיבוש

עליות חדות במחירי-הדלק ולנטרל את המילחמה — הוא שאופ"ק לא יכול עוד לסכן את שלומן ופריחתו של העולם בגין עליות מחירי-הנפט? התשובה היא שלילית. שהרי שיתוף פעולה זה, מסיבות שעמדנו עליהן קודם, לא הצליח לשכן את הניגודים באופ"ק ולכן גם למנוע את המילחמה, עליה תופ' סים טרמפ מיני אינטרסים שמחוץ ל' חשבונות הנפט — דבר שמקשה על ניט' רולה. וגם מחירי הנפט יעלו — אולי קצת

המערב הצליחו לשמור על 1.5 אחוז של הוצאות נפט מן התל"ג שלהן, ואצלנו — 10 אחוז מן התל"ג. אצלנו מהות ההרי צאות לקניית דלק כשליש מן ההכנסות מהייצוא, ואילו במערב ייבוא הדלק אינו גורם גרעונות במאזן-התשלומים. לפי ה' דו"ח האחרון של OECD, הגרעון ה' מצרפי במאזן המסחרי של כל מדינות OECD לא עלה על שני מיליארד דולר בשנה שעברה, דווקא כאשר מחירי הדלק הרקיעו שחקים.